

Stanislav Jurjašević – četrdeset i pet godina pregalaštva u petrokemiji

Dva su povoda za podsjećanje na jedno iznimno dostignuće. Zaista je lijepa obljetnica provesti u jednoj struci, živjeti s njom, rasti s njom, pa i biti uz nju i onda kada događaji ne kreću prema našem htijenju. Istodobno se obljetnica podudara sa 70. obljetnicom života Stanislava Jurjaševića (*Zagreb, 2. prosinca 1933).

U rodnome gradu obljetničar je završio školovanje i diplomirao na kemijskom odjelu Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, stekavši 1957. zvanje profesora kemije.

Njegova se stručna biografija može podijeliti u dva dijela. Prvih desetak godina radio je u Institutu za naftu u Zagrebu i Tvornici čađe u Kutini. Od 1962. do kraja radnoga vijeka krajem 1992, punih trideset godina radi u OKI-ju (sada DIOKI), u tvornicama petrokemikalija te proizvodnji i preradbi plastike.

Postoji i treći dio njegova djelovanja. To je trajno djelovanje u znanstveno-strukovnim udrugama, pri čemu vrlo uspješno promiče i povezuje znanost i gospodarstvo.

Prvi stručni radovi S. Jurjaševića, a objavio ih je preko trideset, odnosili su se na strukovne analize i separacije derivata nafte radi nadzora uspješnosti postupaka te unapređenja industrijske proizvodnje.

U OKI dolazi 1962. što se poklapa sa sve ubrzanijim razvojem petrokemije u svijetu i u nas. Radi na izgradnji i puštanju u rad tvornice polistirena. Dalje su se redale dužnosti tehnologa, rukovoditelja proizvodnje polietilena i polistirena te direktora Tvornice plastičnih masa i kemikalija u razdoblju od 1979. do 1983. Slijedio je položaj pomoćnika glavnoga direktora tvrtke INA-OKI-ja za proizvodnju i tehnološki razvoj.

Poduzetno radi na projektima rekonstrukcije postojećih OKI-jevih postrojenja i izgradnji novih. U to su vrijeme rekonstruirani pogoni polistirena i polietilena, a izgrađena su nova postrojenja za proizvodnju pjenecog PS-a i PE-LD-a. U to vrijeme puštena je u rad tvornica polistirena DOKI i DINA petrokemija-Krk, zajednički poduhvati s Dow Chemical, SAD.

Na poslovima pomoćnika glavnog direktora INA-OKI proučava mogućnost uvođenja proizvodnje butena-1, komonomera za

PE-LLD u suradnji s francuskom tvrtkom IFP. U okviru poslovnoga udruženja Petrokem, Zagreb, radi na investicijskom elaboratu proizvodnje polipropilena. S tvrtkama Lurgi iz SR Njemačke i KTI iz Nizozemske radi na povećanju proizvodnje etilena na lokaciji Žitnjak, a s tvrtkom UOP iz SAD-a razmatra mogućnosti rekonstrukcije i povećanje kapaciteta OKI-jevih postrojenja etilbenzena i stirena.

Za njegova službovanja kao direktora Tvornice plastičnih masa puštena je u rad i piroliza etana, tada u sklopu Naftaplina, Zagreb. Rekonstruirano je i obnovljeno postrojenje fenola i acetona, stradalo u požaru.

S. Jurjašević bio je član mnogobrojnih odbora neposredno uključenih u ostvaraj tih poduhvata, od člana Poslovnoga odbora DOKI-a u Hogenu, Švicarska, preko rada u Koordinacijskom odboru ulagača projekta DINA, Krk, do predsjednika Skupštine kemijskih i petrokemijskih proizvođača Petrokema. Posebno je bio aktivan u ININIM odborima za proizvodnju, usluge inženjeringa i dr. Godine 1990. postaje predsjednikom Upravnoga odbora INA-inženjeringa u Rijeci.

Obljetničar je i danas aktivan kao savjetnik u nekim tvrtkama. Sredinom devedesetih godina prošloga stoljeća, nakon ratnih zbivanja i restrukturiranja privrede i industrije, pokrenuo je putem Upravnoga odbora Hrvatskoga komiteta svjetskih kongresa za naftu pitanje daljnijega rada i opstanka hrvatske petrokemije odnosno mogućnost usmjeravanja naših rafinerija na proizvodnju petrokemikalija, intermedijera i plastike.

Ove su djelatnosti naročito došle do izražaja na raspravi o petrokemiji održanoj na "Okruglom stolu" kojega je organizirao u okviru Savjetovanja o polimernim materijalima i dodacima (2002). Na njegov je poticaj, a uz podršku Društva za plastiku i gumu došlo do pojačane aktivnosti u središtima petrokemijske proizvodnje i odlučivanja. Cjelokupna stručna i strukovna aktivnost priznata je objavom njegove biografije u američkoj publikaciji *Who's Who in the World* (The Marquis) za 1998. odnosno u milenijskom izdanju 2000 – 2001 *Who's Who in Science and Engineering*.

Za svoju mnogobrojnu stručnu aktivnost primio je niz priznanja, od kojih se navodi samo najvažnije: Privredna nagrada

INA-OKI za 1982, zlatna plaketa Znanstvenoga vijeća za naftu, HAZU, 1984, srebrna plaketa INE 1988. za važan doprinos u razvoju tvrtke. Sigurno je jedno od najvažnijih priznanja Nagrada grada Zagreba za uspješno vođenje poslovne politike i doprinos razvoju petrokemije (1987).

Dugogodišnji je član Hrvatskoga društva kemijskih inženjera i tehnologa, Društva plastičara i gumaraca, Društva za plastiku i gumu, Sekcije za petrokemiju ZVN HAZU, Hrvatskoga udruženja stručnjaka za plin i dr.

Kao dužnosnik radi u Sekciji za petrokemiju Znanstvenoga vijeća za naftu HAZU od početka njena osnutka 1969. Bio je pročelnik Sekcije, a kasnije i dopredsjednik Vijeća u dva mandata. To ga Vijeće 1984. imenuje počasnim članom. Djelovao je u znanstvenom projektu Makromolekule i ljetnim školama za polimere.

Od ostalih dužnosti na prvome je mjestu rad u Društvu za plastiku i gumu gdje postaje članom 1977. Poslije nekoliko godina obnašanja dužnosti potpredsjednika, preuzeo je čelništvo Društva u možda njegovom najtežem razdoblju (1990 -1993).

Djelatno je sudjelovao u nizu savjetovanja kao organizator i / ili autor. Treba spomenuti, primjerice, prvo Savjetovanje o nafti 1962, Savjetovanja o poliolefinima, Savjetovanje o stirenskim plastomerima (1990) kao i nedavna savjetovanja Društva za plastiku i gumu.

Niz godina bio je predstavnik izdavača časopisa Kemija u industriji, a sada je predstavnik nakladnika u časopisu Polimeri.

Povodom važnih obljetnica OKI-ja bio je gost urednik broja 12/1988. časopisa POLIMERI, odnosno broja 6/1989. časopisa NAFTA. Od Društva plastičara i gumaraca primio je niz priznanja, a zaslužnim članom toga Društva postao je 1993. Sada je zaslužni član Društva za plastiku i gumu.

Društvo za plastiku i gumu i časopis POLIMERI ponosni su što u svojim redovima imaju tako istaknutoga stručnjaka i aktivnoga društvenog djelatnika. Svojoj cjelokupnom djelatnošću Stanislav Jurjašević trajno je zadužio Društvo i časopis.

Vlasta ELES-LJUBIĆ